

Noter til civilproces

Indholdsfortegnelse

Saglig kompetence	4
Forudgående nævnsbehandling (s. 141).....	4
Byretterne.....	4
Saglige kompetence (s. 144)	4
Dommerne i byretssager (s. 152)	6
Sø- og Handelsretten	7
Saglige kompetence (s. 159)	7
Dommerne i SH-retten (s. 162)	8
Boligretten	8
Saglige kompetence (s. 163)	8
Dommere i boligretten (s. 165).....	9
Landsretterne	9
Saglige kompetence (s. 167)	9
Dommere i landsretten (s. 168)	10
Voldgiftsaftaler (s. 169)	10
Hvilke sager kan behandles af domstolene	12
Retlig interesse (s. 105)	12
Rette sagsøgte (s. 131).....	15
Evnen til at betale sagsomkostninger (s. 133)	15
Sagens gang i første instans	16
Sagens anlæg (s. 289)	16
Opsættende virkning (s. 295).....	17
Indholdskrav til stævning (s. 309)	18
Forkyndelse (s. 317)	19
Svarskrift (s. 321)	19
Formalitetsindsigelser	20
Ikke rettidige eller mangelfulde svarskrifter	20
Sagens videre forløb (s. 329)	20
Prækclusion (s. 335)	22
Hovedforhandling (s. 341)	23
Retsafgørelsens form og indhold (s. 346)	24
Udeblivelse (s. 363)	26
Processkrifter (s. 368).....	26
Møder under forberedelsen (s. 362)	27
Under hovedforhandlingen (s. 371)	27
Kumulerede sager (s. 372).....	28
Undtagelsesbestemmelsen (s. 373).....	28
Appel og gentoptagelse (s. 374)	28
Bevisførelse og bevisbedømmelse	30
Parts- og vidneforklaring (s. 493)	32
Partsforklaring (s. 495)	32
Vidneforklaring (s. 502)	34

- Henvises til SH-retten på begæring, jf. § 225, stk. 3, 1. pkt. (kendelse)
  - U: Parterne har aftalt behandling ved byretten, jf. § 225, stk. 2
- Anmodning senest i § 353-møde, jf. § 225, stk. 3, jf. § 226, stk. 3, 1. pkt.
  - U: Særlige tilfælde inden forberedelsens slutning
- **2) Principielle sager, jf. § 226**
  - Henvises til 1. instansbehandling i landsretten (kendelse, jf. stk. 4), hvis:
    - a) *Principiel karakter og*
      - Lovfortolkning, principielle retlige spg., anvendelsen af uskreven ret
      - Ikke bevisspørgsmål eller kontraktfortolkning
      - Samme praksis som § 371 (3. instansbevilling)
    - b) *Generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt*
  - Landsretten hjemviser, hvis ej opfyldt betingelser, jf. § 226, stk. 5
  - Anmodning senest i § 353-møde, jf. § 226, stk. 3, 1. pkt.
    - U: Særlige tilfælde inden forberedelsens slutning
  - U: Hvis aftalt behandling i byretten, kræver henvisning anmodning fra begge parter, jf. § 226, stk. 2, 1. pkt.
- **3) Principiel ansættelsessag, jf. § 227, stk. 1**
  - Fagkundskab til ansættelsesforhold er af væsentlig betydning
  - Henvises til SH-retten (også landsretten, hvis opfyldt § 226)
    - Afhænger af hvad der begæres
    - Hvis begge begæres = formentlig SH-ret (s. 151)
  - U: Hvis aftalt behandling i byretten, kræver henvisning anmodning fra begge parter, jf. § 227, stk. 3, jf. 226, stk. 2, 1. pkt.
  - Anmodning senest i § 353-møde, jf. § 227, stk. 3, jf. § 226, stk. 3, 1. pkt.
    - U: Særlige tilfælde inden forberedelsens slutning
- **4) Principiel ophavsretssag, jf. § 227, stk. 2**
  - Fagkundskab til erhvervsforhold har væsentlig betydning
  - Henvises til SH-retten (også landsretten, hvis opfyldt § 226)
    - Afhænger af hvad der begæres
    - Hvis begge begæres = formentlig SH-ret (s. 151)
  - U: Hvis aftalt behandling i byretten, kræver henvisning anmodning fra begge parter, jf. § 227, stk. 3, jf. 226, stk. 2, 1. pkt.
  - Anmodning senest i § 353-møde, jf. § 227, stk. 3, jf. § 226, stk. 3, 1. pkt.
    - U: Særlige tilfælde inden forberedelsens slutning
- **5) Samlet behandling af flere sager, jf. § 254, stk. 2**

- UP: Parterne kan ikke aftale byretsbehandling (s. 169)
  - U1: § 225, stk. 2-sager
  - U2: § 227-sager
  - U3: § 226-sager

Dommere i landsretten (s. 168)

- Juridiske dommere
  - UP: 3 juridiske dommere, jf. § 7, stk. 1
    - U: Uden for hovedforhandling kan 1 være nok, jf. 2. pkt.
      - Udeblivelsesdom kan afsiges af 1 dommer, hvis 1. instans-sag
- Sagkyndige dommere
  - UP: Ingen sagkyndige dommere
  - U1: Kan tiltrædes af 2 sagkyndige dommere, jf. § 20, stk. 1
    - Hvis fagkundskab skønnes at være af betydning for sagen
    - Samme regler som ved byretten

Voldgiftsaftaler (s. 169)

- *Indgåelse og ugyldighed (s.169)*
  - Udtryk for fravalg af domstolens saglige kompetence, jf. VL § 8
  - Fordele
    - Påvirke dommerudpegelsen
    - Processen er ikke offentlig
    - Internationale sager ej vælge modpartens domstole
  - UP: Gyldig indgåelse voldgiftsaftaler, jf. VL § 6
    - **U1: Ugyldighed efter AFTL**
      - Manglende vedtagelse, ugyldighedsgrundene
        - Skærpede vedtagelseskrav i retsområde, hvor voldgift er usædvanligt
      - Kan fortolkes så den ikke hjemler voldgift i den konkrete sag
      - Ikke automatisk ugyldig, fordi aftalen er ugyldig, jf. VL § 16, stk. 1
    - **U2: Indispositive sag**
      - Prøvelse af myndighedsaftaler
        - UU: Det offentlige som part i privatretlig aftale er ok
      - Aftaler om leje til beboelse, jf. LL § 112a
      - Forbrugersager, hvis aftalt inden tvisten er opstået, VL § 7, stk. 2
        - Mister indsigelsesret efter behandling, jf. VL § 16, stk. 4
    - Skal angå et bestemt retsforhold, jf. VL § 7, stk. 1
- *Indsigelser overfor voldgiftsretten (s. 172)*
  - VR skal tage stilling til fremsatte indsigelser, jf. VL § 16, stk. 1
    - U: Afvise, hvis domstolene allerede har fastslået (u)gyldighed
      - UU: Afgørelse fra udenlandsk domstol
    - Senest fremsat i første indlæg om sagens realitet, jf. stk. 2
      - U1: Retten finder undskyldelig forsinkelse
      - U2: Indispositive sager, jf. stk. 4
        - UU: Forbrugersager ved fortsat deltagelse i sagen
    - Kan forsætte i voldgift, mens indsigelser ved domstolene, jf. VL § 8, stk. 2
      - Afsiges dom om ugyldighed = voldgiftsrettens kompetence bortfalder og kendelse er ugyldighed

Formalitetssindsigelser

- Skal fremsættes i svarskriftet, jf. § 351, stk. 4
- Formelle indsigelser, der kan føre til afvisning eller henvisning:
  - Inhabilitet er omfattet, jf. § 63
  - Manglende retlig interesse, litispændens, negativ retskraft, søgsmålsfrist overskredet
  - Saglig og stedlig kompetence behandles efter §§ 232 og 248
  - Voldgiftsaftale
    - Begrænse til denne indsigelse, hvis anmoder om særskilt behandling efter § 253
    - Begrænset adgang til at afgøre VA's gyldighed, jf. VL § 8
- Prækclusion af formalitetssindsigelser (s. 326)
  - UP: Indtræder, hvis ikke angivet i svarskriftet, jf. § 358, stk. 2
    - U1: På § 353-møde eller tæt på hovedforhandling
    - U2: Begrundet i sagsøger har ændret påstand eller sagsfremstilling
      - (Se ASPIRI opg 7, spg. 1)
  - MOD: Sagsøgtes adfærd kan afskære en indsigelse, selv om den ikke prækluderes efter § 358

Ikke rettidige eller mangelfulde svarskrifter

- UP: Udeblivelsesdom, jf. § 352, stk. 1, 1. pkt.
  - Hvis afleveret for sent eller uegnet til at danne grundlag for sagen, idet det ikke opfylder kravene i § 351, stk. 2, nr. 1-3 og stk. 3, 2. pkt.
    - Kort fristoverskridelse er nok
  - Betingelse: Sagsøgerens påstand findes begrundet i sagsfremstillingen og det i øvrige fremkomne
  - Undtagelsesbestemmelse i § 360, stk. 7
- U1: Afhjælpning, jf. § 352, stk. 2
  - Afhjælp de i stk. 1 nævnte mangler
  - Rettet mod tvistige sager
- U2: Selvmøder, jf. § 352, stk. 3
  - Retten kan indkalde parterne til et møde mhp. give sagsøgte lejlighed til at supplere svarskriftet med en mundtlig udtalelse
- U3: Afvisning, jf. § 352, stk. 1, 4. pkt.
  - Hvis sagsøgerens påstand er uklar eller sagsfremstillingen i væsentlige henseender må antages at være urigtig

Sagens videre forløb (s. 329)

- **Det forberedende møde (§ 353)**
  - Ikke hvis ukompliceret sag uden større behov for bevisførelse
  - Bygger på stævning og svarskrift
    - Evt. pålagt aflevering af nyt processkrift, jf. § 355, stk. 2
  - Bør indkalde senest 3 uger efter svarskriftets indlevering
    - Typisk telefonmøde, jf. § 353, stk. 6

Bevisførelse og bevisbedømmelse

- **Fri bevisførelse (s. 483)**
  - UP1: Parterne forestår bevisførelsen, jf. forhandlingsprincippet
    - *U1: Opfordres til at føre bevis, jf. § 339, stk. 3*
      - → Processuel skadevirkning, jf. § 344, stk. 3
    - *U2: Afskære overflødig bevisførelse, jf. § 341*
      - Ex officio, men typisk når parterne bringer den frem (forsigtighed)
      - Konkret vurdering, men retningslinjer har udviklet sig
        - Ensidig indhentet erklæringer (se noter herom)
        - Ulovligt tilvejebragte beviser
          - Ingen regel om de ikke kan fremlægges
          - Kan tillægges betydning ift. bevisbedømmelsen
          - U.2012.1893V: Ulovlige optagelser til brug i forsikrings sag, hvor FT var mistænkt for at afgive forkerte oplysninger. Blev ikke afskåret, da ikke af privat karakter eller åbenbart bør forlanges unddraget offentligheden.
      - Ikke i strid med EMK, medmindre afgørelsen er vilkårlig
  - UP2: Beviserne optages under sagens forberedelse
    - *U1: Isoleret bevisoptagelse, jf. § 343*
      - = Optagelse af bevis, selvom der ikke verserer en retssag
      - **Når retten finder det hensigtsmæssigt**
        - I praksis til vidneførelse, syn og skøn og 3M editionspligt
          - U.1982.462V: Hurtigt få konstateret mangler
          - U.1983.786: Klarlægge om grundlag for at anlægge retssag
        - Procesbesparende, danne grundlag for forlig
        - UU1: Spørgsmål til Retslægerådet
      - **Afviser hvis:**
        - 1) Forekommer betænkeligt at gennemføre
          - Fx ikke inddraget alle parter
        - 2) Åbenbart kravet ikke kan danne grundlag for retssag
        - 3) Verserer sag for forvaltningsmyndighed med særlig sagkundskab
      - **Skriftlig begæring, ingen øvrige formkrav**
        - Værneting
          - Vidne = indgives, der hvor vidnet bor eller opholder sig
          - Syn og skøn = indgives, der hvor genstanden findes
          - Kan være værneting i DK ift. § 343, selvom resten af sagen er i udlandet, jf. DF art. 31, hvis karakter af foreløbigt retsmiddel (fx sikre bevis ikke går tabt)
      - **Processuelle regler**
        - Følger alm. regler om bevisførelse
          - Herunder kap. 18 (vidner) og 19 (syn og skøn)
        - Rekvirenten udebliver = udeblivelse, jf. § 360, stk. 1
        - Modparten udebliver = faktisk præklusion

- Om forhold af teknisk, økonomisk eller lignende karakter, der inden sagsanlægget er indhentet hos rådgivere eller sagkyndige, jf. U 2011.151H
- Referat af mundtlig redegørelse fra person deltaget i sagsforløbet, jf. U 2008.2393H
- *U1: Dokumentets indhold, de foreliggende omstændigheder ved dets tilblivelse eller andre forhold giver grundlag for at fravige, jf. U 2011.3074H*
- **Indhentet efter sagens anlæg**
  - HR: Erklæringen kan ikke fremlægges, jf. U 1998.625/2H
    - U 1998.625/2H: Lagde vægt på det var sket uden om modparten og retten og uden de havde haft indflydelse på, hvilke forhold erklæringen skulle omhandle
    - Erklæring betragtes som indhentet efter sagens anlæg, hvis SS under isoleret bevisoptagelse og den herefter er indhentet inden sagens anlæg om samme genstand
    - *U1: Parterne har ikke haft indflydelse på erklæringens indhentelse*
      - U 2014.1532H: Speciallægeerklæring som Arbejdsskadestyrelsen havde bestemt, vægt på initiativet eller valget af læge ikke var sket af parterne.
    - *U2: Inddrages for at belyse om der skal indhentes oplysninger gennem SS eller en sagkyndig erklæring, jf. U 2006.2908*
- **Egne oplysninger / vurdering**
  - UP: Frit fremlægges
    - Bør inddrages ifm. bevisbedømmelsen
    - U 2013.2296H: Fotografier fra før sagens anlæg tilladt da de vedrørte faktiske forhold, modpart må anfægte bevismæssig betydning, herunder ved skønsmand.
      - Bør kun nøjes med fotografier, hvis situationen gør det strengt nødvendigt ellers evt. isoleret bevisoptagelse, jf. U 2013B.449ff.
- **Erklæringer om gældende ret**
  - UP: Forhandlingsprincippet omfatter ikke retlige spørgsmål, da retten forudsættes at kende til gældende ret
    - Responsa om dansk ret
      - Tilladt ift. den juridiske argumentation, ikke som bevis, jf. U 2014.138H
    - Responsa om fremmed ret
      - Udgør bevis og behandles som sagkyndig erklæring
        - U 2011.479H: Erklæring indhentet efter ikke tilladt

Sagkyndige vidner (s. 530)

- Udtaler sig generelt om forhold, der har betydning for rettens afgørelse
- Ikke reguleret i RPL, men i retspraksis
- UP: Konkret vurdering om det må tillades
  - Retten bør tage flg. i betragtning:
    - A) Hvor det ikke længere er muligt at foretage SS